

ЗОРЯ ГАЛІЦЬКА.

ЛЬВІВЪ. СУБОТА

Ч. 20.

дня 25. Лют. (9. Марта) 1850.

Выходитъ що Середы и Суботы. Цѣна для одбирающихъ въ Редакції: чверть-
рочна 1 рень. 15 кр. ср.; піврочна 2 рень. 30 кр. ср.; черезъ пошти: чверть-
рочна 1 рень. 35 кр. ср.; піврочна 3 рень. 10 кр. ср.

Почтенныхъ предплатителей, которыхъ речинецъ предплаты на „Зорю“ съ остатнымъ
Мартомъ лат. кат. т. е. съ 26 Числомъ кончите, о скорое надсланье предплаты на слѣ-
дующое дрогое чвертьроче красненько просимо.

Львовъ 22. Лютого. Рада Головна ви-
дала підъ днімъ 8 Лютого возваніє до на-
рода Галицкого взгладомъ вузьканіемъ средствъ
до созданія Дому Народного и дрогої церкви
тѣсній. Въ той возванію изнорає необхід-
ній потрібъ проів'щенія; єтноєжі ся до минув-
шіхъ временъ нещаєвихъ, въ якихъ мы Ру-
сичи для недостатку свѣтла вдали такъ пониже-
німи и завитими бѣть свѣта. Честныи чита-
телямъ „Зори“ и зъ дѣланій Рады Голо-
вної, и зъ претногихъ розправъ звѣтна
вде гадка о Домѣ Народному, который та-
ко середеточіє дѣла Галицко-рѣского, и тако
источникъ истинного проів'щенія народа-
го въ нашимъ головамъ туткѣ Львовѣ
може са виставити, и въ вѣтній поколіннія
понести благатворню память возведившо-
са житїя народа.

Тоб въ короткости поманевши, вынима-
єшъ дословне цѣль того Дому Народного,
которю тоб возваніє викладає, именно въ-
деса въ нимъ тѣснити:

1) „Магица рѣка Галицка складнѣйшого

ради дѣланія въ єй спасительній обще по-
лезній вознамркеню народного прогрес-
нія а при ней“

2) „Закедеся печатна, якы тимъ способомъ
нашемъ незаможномъ народоки потребній
книжки такъ найганишими вучинити; там-
же має бѣти“

3) „Книгохранительница народна съ чител-
нію; такожде“

4) „Музea и колекція содержації запасъ
великихъ изріднѣйшихъ и къ вищомъ про-
звѣщенію слажацію веши и средствъ; та-
мо вуткоритса“

5) „Закладъ для годного вспоможенія до-
брьихъ вучителей и для джѣбъ которій не-
такто складнѣйшимъ и досгойнѣйшимъ Бого-
моленіемъ въ Церквѣ вужъ поманитої
память Благодѣтелей храма того вувчнать,
и къ свѣтнѣйшомъ изъявленїю нашого гре-
ческо кат. обрадкѣ причинятим, але и по ву-
чилища народахъ, съ кождинъ днемъ
Невідомомъ слава, численнѣйше отвіраюшихъ

ем многое светла въ народѣ разнесутъ. Съ тиши домоть тае вѣти сподѣчена:

6) „Запомога для букарихъ обученниковъ, твоихъ народѣ рѣкѣ изъѧщихъ оуталантованыхъ сановъ, шоны тали о чомъ выжши кончити наѣки, а памятни отъ народа притого въ той способѣ благодѣянія, по тому, таковий будь чинъ Господь имъ сдѣти вѣдеть, чей бы сердца своего не отвергали отъ него безъчестивно и малодушно. такъ то доси смиренное аже надто увѣрило наѣсъ досѣдченіе; на остатокъ“

7) „Тамы въ времѧ благопотребное собиратися, и о добрѣ общенародномъ промышлени и радицѣ веселѣи и подобнѣи вѣло въ своимъ питомѣль, такъ въ оупрошнѣи до пѣ.

„Тиль способомъ тае дѣло тобе послужити въ хосенъ дѣшевный въ лѣчшее состоѧнїе дѣдовѣнное народа рѣкого: жадаюихъ разсногрити рѣку влизше бѣгилавъ до разправъ многократно въ тѣмъ предметѣ въ Зорѣ умѣщеннайхъ.“

Подъ тиши салінъ днемъ выдала Рада Головнамъ „програмъ совѣранія добровольной складки на укращеніе въ Львовѣ 2ой парохіальной церкви въ мѣстѣ и на созданіе дома Рѣко-народного.

Програмъ тотъ содержитъ способъ, въ который будуть ся въ Львовѣ и на провинції собирати добровольній къ поманѣтой цѣли жертвованій датки; а именно: обереса Комітѣя, соғомаша зъ собирателемъ и двохъ супрѣдниковъ, и сочинателемъ книги создателей, въ которихъ записовати ся будуть имена тихъ, котори на тю цѣль жертвовать будуть. Собиратель буде мати грамотъ бѣть Рады Головной. Обереса касиеръ и контролльоръ и произзначатся безпечне мѣще на касе. До книги создателей буде тотъ тако создатель вписаный, который если есть чыловѣкомъ такого стану н. п. бургундикъ, священникъ, господарь, ремѣленикъ и пр. або бѣть разд

зложитъ, або обоваже ся черезъ 2 лѣтъ зложити 1 зр. ср., а инии особы, н. п. жены, дѣти, слуги и проч. если тимже способомъ жертвуютъ 20 кр. ср. — Тахъ що менше дадутъ комітѣю впише въ списъ окромѣнны, который на сединѣ лигѣ печатаги ся буде

Абы Богъ томъ дѣлъ благословивъ отправитъ ся дна 10. Марта къ той цѣли во Львовѣ набоженѣство, посля которога совѣраніе разпочнется тимъ способомъ: 1) Во Львовѣ: За порозбрѣніемъ ся съ бѣговѣнными бурядами до каждого бурада и дотѣдь ся день передъ собираниемъ експларъ бѣзовъ и програмъ до господара дома съ тымъ прошеніемъ, абы всѣхъ оу сефе обытающихъ о толѣ освѣдомиъ. Потомъ буде ся комітѣемъ въ дню означеному въ первѣ по вѣхѣ бурадахъ а потомъ до господара або зарадцѣ каждого дома и вѣде его просити, абы ся перве самъ съ родиною записавъ, потомъ запровадивъ ихъ до спримлюющихъ рѣкомъ народови мешканцѣкъ.

2) на провинції По собиранию въ Львовѣ собиратель буде ся до завѣдомленного на 14 днѣй въ передъ окружного мѣста, и тамъ по Набоженѣствѣ обереса комітѣя для цѣлого окрѣга зложенна зъ грохъ членѣвъ. Потомъ, если того потреба, собиратель або самъ, або обраніи члены организуютъ деканальний комітѣи, а ти заново въ кождомъ сиѣ, такъ, абы до кожданъ хаты дѣйшовъ голосъ потребы народной. Сдѣлавши тобе собиратель буде ся въ дрѣгіи окрѣгъ и проч. Прійтати ся вѣдуть не лише гроши готовы, але и инии предметы.

Оутворите такожъ комитетъ зъ женъ и дѣвицѣ для укращенїя церкви и для скирана даровъ на тое.

Начальство въ тѣмъ комитетѣ да я цѣлой Галичини принада 6а Превосх. В. Достойна Графія Голдовска.

Собиратель обраній збетавъ бѣть Головной Рады Іер. Петра Лозинській Вѣкарій церкви Львовской Оупенской. Сотрѣ.

дниками Г. Г. Иванъ Товарницкій о-
быватель, и Григорій Бѣліцькій Ад-
юнктъ ц. к. Правительства Краевого.

Пересторога для перестрежених.

З причини перестороги буд'єленої в 17.
числѣ „Зор'ї“ тим, що дамаючи над попра-
кою правописаня в нашимъ ізыцѣ, хочемося
застановити на такихъ засадахъ таї пересторо-
га їмъ операв. Видитъ намъ сѧ, же никто дам-
ати не вѣде, сковы въ котримъ вѣдь живимъ
ізыцѣ ортографії або колиъ давнійши о-
таки вѣла, або колиъ пизънійши дослігноти
могли совершенности, во тѣхъ нема ни-
чого досконалого, тѣхъ лишъ поєгдпати
можна. Нѣмцѣ хотъ маютъ дѣже багатѣ лѣ-
тературовъ, а прецѣ ихъ теперѣшня ортографії
ни сно вѣда давної дѣже вѣдмѣнна, але и
теперъ єщеся змѣнне, такъ то зъ найвѣжшихъ
пистъ ихъ видно. И тое не потребе доказъ,
же давнійши писта рѣсکи нѣ держалиса вѣ-
тѣди народной але ортографії книгъ церковнихъ.
Тое оуже вѣловы досстаточное переконати
каждого, же давнійши писта ортографії такъ
тогда не вѣдповѣдала народной вѣсѣдѣ, такъ
тимъ вильши для насъ взоромъ быти не може.
Но але пересторога на тимъ ємъ засаджав, же
перервалавшемъ нитка, котора насъ
со старимъ бытомъ народнимъ важе,
же тра мати булагъ на етимологію,
на аналогію дрѹгихъ нарѣчій, на
забытки ізыка давнихъ времен....
Ковы Авторъ перестороги вѣвъ зваживъ, що
то єстъ писто и на що воно єстъ?
вѣбъ правила для правописаня на есте-
ствѣ рѣчи (*in essentia rei*) засадивъ, а не
гламдивъ ихъ позаграницѣ; во южго єстъ таї
нитка, о когоръ вѣні споминає? Такъ такъ
мы вѣвъ теперъ пишемо, не писано давнійши,
одже таї нитка оуже перервана. але тое єстъ
корѣтевъ для ізыка, же покинувъ старину
не вѣдповѣдаючій тѣ форми, а старину писта
на тимъ ничего нѣ оутерпѣли. Або дама
Авторъ, же силькомъ вѣквами (въ которихъ єа

теперъ єще розличаютъ писателѣ нашей н. п.
отъ, одъ вѣдѣ — вѣні, онъ, — брав, брадъ и д.)
связаный быт наш теперѣшний съ давнійшимъ?
О вѣдное соглошеніе наше! Ктобы тимъ вѣк-
вамъ таї силы приписовавъ, тѣсѣвви въ чары
вѣрити. Що Авторъ о етимології спо-
минає, то ей никто не виключає, але тра
знати, коли и въ такихъ границахъ етимоло-
гійной ортографії оужити належитъ; бо
необмеженный оужитокъ тоижъ запровадивви
насъ советомъ слѣдствено до ортографії ини-
хъ нарѣчій и затервъ характеръ нашего на-
рѣчія. Етимології оуживаєтъ въ правописаня
для зрозумѣлости и гіности тетрвихъ вѣквъ,
але не для затемнена писта и для звали-
шованя вѣсѣдъ народной. — Авторъ дальши
споминає о Аналогії съ дрѹгими нарѣчі-
ями — такто мы не для себѣ, не для хосна
нашого народа пишемо але для подобности
съ дрѹгими? Га тогды аналогії єйтъ лаше-
ньомъ (пѣдлѣбетвомъ) для дрѹгихъ съ кривдою
власною, — таже ближша сорочка тѣла! Та-
шожъ ми зъ того, же если напишъ отъ, то
та Мікаль лацнійши пороздѣбе, коли та
той братъ Рѣчин не пороздѣбе? Чи чтирид-
ацть тѣлонивъ народа мася виречи само-
стомніои правописи для аналогії съ дрѹ-
гими? Але просимо налечити насъ таю
аналогію заховати належитъ, н. п. По ста-
рословенъскѣ кажеся: тежа, по нашомъ:
тежи, Чехи кажутъ: tezi. Поляки: międry,
Словенци: med и д. и которогож правопи-
санїмъ ведла аналогії держатися належитъ? ко
прецѣ со всѣми рѣчъ невозможна. Такто тое
слово аналогії здається мати великий вагъ,
а при практичнимъ примѣрованю безъ пожит-
кѣ єстъ. Або если напишъ отъ и спитаюся
ученого Слованина, по такомъто? Вѣні вѣд-
повѣстъ, же або по церковномъ. або по ро-
манскѣ — если напишъ одъ и спитаюся госа, по
такомъто? Вѣні скаже, же або по польскѣ,
або по чесѣкѣ, або по словенъскѣ; але тѣ тое
до головы не прїйде, жевшто вишло по рѣсѣкѣ:
одже то такий пожитокъ зъ аналогії або зъ

зле оужитон стимологи; тимто спосоюм затеряєся характер мазыка и задача гвалт обшой бесѣдѣ оутнай. А мазык еслим обрэзати мав, повинен сѧ очищати з чѣлжих слов и форм. Дальши каже Автор мати взгляд на давниши забыткы мазыка з тих времен, коли мав ширшѣ простиранъ.... Тыи забыткы суть дѣже дорогими пѣд розмантити взглаждом, але пѣд взглаждом правописанія, не могут для нас правила становити. Доказываютъ вони так давнѣши пишано, але же вони и теперь так писати належало, того не доказываютъ, бо так тогда не воображали народной бесѣды, так на тицерѣшніи час еще вильши не вѣдповѣдаютъ погреѣвъ нашего мазыка; и для того мало же нами такихъ є, що вони давно держали ортографіи, бо каждый чѣс, же вони тим спосоюм задав наимѣє обшой бесѣдѣ оутнай. Щота пише, тога пише для хосна жїючаго народа, а не для хосна старихъ книгъ. Іакто алано Автор з приложенихъ грамот доказавъ, же вже давнѣши и говорено и пишано въ тѣкто лѣ (знавъ); а кто жъ запозднае з писи давнѣшихъ або тицерѣшніхъ (отъ, од, од), же народъ и давно говорѣвъ и теперь говоритъ вѣдѣ? Одже такто злоб правописаніе ни сно не малює бесѣды, хоть на тебѣ есть, але еще ю флашбе. Для того гдѣ великою засадою тихъ писемъ, которыемъ оутнаго виговорю держатъ, хотѣвымъ ихъ ортографія и не удержала, же и найпизынѣшимъ поколѣніямъ передадѣтъ несфалшованыи звѣки народного виговорю! Нехай никого не ладитъ слободно ростѣча вѣшинка рѣскаго мазыка на широкимъ слованѣскимъ пни, бо еслимъ давнои ортографіи держати вѣдено, то нема для тон вѣшинки свободы и постѣбъ; а если вона своего вѣдличія и характеру не удержитъ, то на широкимъ пни слованѣскимъ соверѣнѣ щезне — между инним гильомъ знати ей не вѣде. На остат-

кѣ и томъ не вѣдимо, жесы черезъ простованье, обрѣзованье перешка джало-са вѣростови народного рѣскаго мазыка, бо дыш держаньеся давнои ортографіи есть наибольшою таюю одностайности нашои въ писаню. Всѣхъ которыи суть за постѣбомъ (радикали) чуютъ погреѣвъ держати обшой оутнай бесѣдамъ, и хоть никотоїи з нихъ допѣро постепенно, дрѣгіи различными може и тицельными идѣтъ стежками, то прецѣ да остаткѣ сѣдѣствемъ всѣхъ на единой дорожѣ, бо до единой стремлѧтъ цѣли. Але реакціонери, которыи засадою давнѣсть и навикунѣнье, суть наибольшими таюми одностайности въ писиѣ и въ правдивимъ постѣбѣ. Пишитъ же хочете, але народна бесѣда за ваша ортографіи не пойде — гладисте одностайности въ писиѣ? Годѣй ю найти, коли покидаете одностайность обшаго виговорю. З той то причины дѣже нас болятъ, же любый нашъ Вѣтникъ уже плечитася до насъ обертае и такія видитъ, що разъ дальши а все назадъ постѣбати зачиняе! Тое: отъ, тое лѣ вѣдѣто въ (зналь, полно), тое опѣканье знакѣ надъ Ф и С, чиж не доказомъ того? Але запроваджас тое, чого-вмани не желали. Такъ и. п. пише: положенъ (чиж тѣ коньчи еще І потреба?), четвергъ, съ тѣкто зѣ (з нѣва); оуживас безъ погреѣвъ чѣлжихъ словъ и формъ, и. п. стаг, статскій, једиевно, провожалъ и пр. Або отзва щось лѣпшаго такъ вѣдозва?... Но ѿ насъ починаючихъ тицелемъ розмантоб садчати, привѣтиожъ вѣбого.

І. Д.

— По разпоряженю министеріальномъ не симѣ смѣ жаденъ оурядникъ безъ оурядковой причины и безъ вѣсти о гпокѣдной верхності зъ тѣца свого оурядѣ самовластно отдалити. Побѣла осьмоднѣсного неоснованного отдаленїа смѣ настѣбас затриманье жалованія.